

Miloslav Trnka

Ševětínská epizoda poštovníků Mašků z Maasburgu

C. k. poštovní úřad v Ševětíně (Schewětín, býv. soudní okres Lomnice nad Lužnicí) byl zřízen dne 7. března 1861 v domě čp. 44. Listovní i balíkové zásilky dopravoval z Budějovic, zajišťoval i jejich přepravu dál ze Ševětína do Veselí nad Lužnicí. Ve stavení byl i zájezdní hostinec, v němž přenocovali také formani dopravující zboží z hornorakouského Lince přes Budějovice do Prahy. Obec měla v té době necelých 600 obyvatel. Prvním poštovníkem v Ševětíně byl titulárně ustanoven čtyřiašedesátiletý Emanuel rytíř Mašek z Maasburgu (1804-1868, rod nobilitován císařovnou Marií Terezií 15. 7. 1750).

Z dalších obyvatel domu čp. 44 dobové prameny uvádí paní poštovníku - Karolinu Maškovou rozenou šlechtičnu Simon v. Simonsburg (v matrikách je psána jako „plukovnícká dcera z Rychmburku“, tj. Rychmburku u Skutče, dnes Předhradí, okr. Chrudim). Z obyvatel domu jmenujme i jejich syna Karla, nebo např. jednoho ze zdejších poštovních vozů Vojtěcha Marka s rodinou. Veškerou náročnou organizační práci poštovního expeditora však prakticky zastával jen jeden člověk, již zmíněný syn Karel, plným jménem Karel Jan Antonín Emanuel rytíř Mašek z Maasburgu.

Tento pětadvacetiletý rodák z nedalekého města Týna nad Vltavou (přišel tam na svět 15. 1. 1843 v domě čp. 78) převzal po úmrtí otce 24. 10. 1868 vedení úřadu a v lednu 1869 byl jmenován novým ševětínským poštovníkem. Mašek junior se také v Ševětíně r. 1870 oženil. Nevěstou byla panna Quidobaldina Maria Pflanzler, dcera Ignáce Pflanzera, sládky v pivovaru velkostatků Želeč u Plané n. Lužnicí a jeho ženy Aloisie. V čísle 44 se jim postupně narodily 3 děti: dcery Johanna Maria Karolina Quidobaldina (*21. 11. 1870, † 30. 5. 1872) a Albertina Baldina Karolina (*22. 4. 1872, † 30. 4. 1872). Dospělého věku se dožil jen prvorozený syn Karel Josef Rudolf rytíř Mašek z Maasburgu (*17. 4. 1873 Ševětín čp. 44).

Jeho rodiče ještě zažili napojení Ševětína (včetně pošty) na železnou dráhu, i slavnostní přivítání prvního vlaku z Budějovic do Veselí dne 8. 6. 1874. Ročního Karlíčka takový zážitek ovšem nikterak neovlivnil, takže v poštovní profesi nepokračoval. Na pražské technice vystudoval pozemní stavitelství a v inženýrské práci byl znám jako vyhledávaný odborník - vrchní stavební rada v Praze. Jím také skončila ševětínská epizoda jedné zajímavé linie rodu rytířů Mašků z Maasburgu. Karlův mladší bratr se narodil v roce 1877 až ve vzdálené Polici nad Metují. Ševětínský dům čp. 44 i se zájezdním hostincem pak přešel prodejem do jiného vlastnictví a poštovní úřad přesídlil do nájmu ve zdejší čp. 1 (vrchnostenský statek).

Starší události a změny v provozu na Linecké poštovní silnici z Budějovic přes Ševětín, Veselí a Tábor do Prahy popisuje historik Dr. F. Roubík: „Už v roce 1778 bylo spojení mezi Veselím a Budějovicemi udržováno tak, že byla pošta z Veselí posílána na půl cesty do Ševětína, odkud ji sedlák vozil do Budějovic. Zpozdila se tehdy několikrát, např. o pět hodin proto, že sedlák únavou na cestě usnul. Když se v r. 1783 jednalo o revizi poštovních stanic v zemi, ve Vídni byl úmysl použit k dopravě pošty poddaných, selských čeledínů, proti čemuž se však ostře postavilo pražské gubernium. Obávalo se zmatků, upozorňovalo že sedláci nebudou chtít dávat si březí klisny ničit poštovními jízdami a že je proto raději nebudou ani připouštět. Že nejsou zvyklí rychle jezdit, zvláště v noci, a neznají dobře cestu. O plánu se pak vážněji vůbec nejednalo. Dvorským dekretem z 3. 5. 1784 bylo schváleno zřízení mezistanic v Roudné a Ševětíně, ale r. 1785 došlo jen ke zřízení stanice v Roudné. Protože však nový poštovník tam nenašel ubytování, ani potřebné zázemí a hostinec, a cestující jezdili stále spíše přes bývalou stanici v Košicích u Tábora, bylo v polovici dubna 1786 povoleno

přeložení stanice z Roudné do Košic. Na žádost poštovníků na trati z Prahy do Lince byla pak od 1. 12. 1786 vedena jednou za 14 dní jízda po trase čtyřsedadlovým nekrytým poštovním vozem, jenž vyjížděl z Prahy v pondělí v osm hodin ráno a do Lince dorazil ve středu odpoledne. Krajským úřadům bylo tehdy znovu přísně uloženo, aby odstranily všechny soukromé posly kromě krajských, vrchnostenských a poštovních a aby znovu zakázaly dopravu peněz a balíků sedlákům, hospodským a formanům. O nepatřném tehdy ještě užívání pošty k osobní dopravě však svědčí nezdar tohoto pokusu. Za jediný rok 1788 měly výše uvedené jízdy deficit 1324 zl. a byly proto koncem října 1789 zrušeny.

Počátkem r. 1806 bylo pak z Vídně nařízeno zřídit rychle mezi Lincem a Prahou denní poštovní spojení přes Cáhlov, Budějovice, Tábor a Bystřici tak, aby mohlo jezdit také jinou cestou, kdyby císař poslal do Čech armádní sbor (bylo to v době napoleonských válek). Teprve od 7. listopadu 1819 fungovalo pravidelné týdenní spojení poštovním vozem z Prahy přes Tábor, Veselí a Budějovice do Lince pro přímé spojení jižních Čech s Horními Rakousy, Innskou čtvrtí, Salzburskem, Tyrolou a Lombardskem. Z Prahy vyjížděl vůz v neděli ve 12 hodin v poledne. Spojení bylo brzy rozmnoženo na jízdy dvakrát týdně, od r. 1821 čtyřikrát týdně.“

Prameny

- Státní oblastní archiv Třeboň, Sběrka matrik. Matriky Farního úřadu Ševětín.
- Pamětní kniha obce Ševětín (Obecní kronika 1923-1981).

Státní okresní archiv České Budějovice.

Zápis o poště na s. 3-4 pořídil kronikář František Suk, řídící učitel v.v.. Digitální archiv SOA v Třeboni.

- Roubík, František: K vývoji poštovní dopravy v jižních Čechách do poloviny 19. století.

In: Jihočeský sborník historický, roč. XXXIX, 1970, č. 3, s. 159.

